

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODNOHOSPODÁRSKA FAKULTA**

Evidenčné číslo: 101006/B/2022/36122163605702148

KONTROLNÉ MECHANIZMY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Bakalárska práca

2022

Juraj Mikuš

**EKONOMICKÁ UNIVERZITA V BRATISLAVE
NÁRODNOHOSPODÁRSKA FAKULTA**

KONTROLNÉ MECHANIZMY SLOVENSKEJ REPUBLIKY

Bakalárska práca

Študijný program: Financie, bankovníctvo a investovanie

Študijný odbor: Financie, bankovníctvo a investovanie

Školiace pracovisko: Katedra financií NHF

Vedúci záverečnej práce: doc. Ing. Kornélia Beličková, PhD.

Bratislava 2022

Juraj Mikuš

Čestné vyhlásenie

Čestne vyhlasujem, že záverečnú prácu s názvom Kontrolné mechanizmy Slovenskej republiky som vypracoval samostatne a uviedol som všetku použitú literatúru.

V Bratislave, 10.05.2022

.....

Pod'akovanie

Rád by som poďakoval vedúcej mojej bakalárskej práce doc. Ing. Kornélii Beličkovej, PhD., za jej cenné rady, odborné vedenie a pomoc pri vypracovaní bakalárskej práce.

ABSTRAKT

MIKUŠ, Juraj: Kontrolné Mechanizmy Slovenskej republiky – Ekonomická univerzita v Bratislave. Národohospodárska fakulta; Katedra financií. – Vedúca záverečnej práce: doc. Ing. Kornélia Beličková, PhD. – Bratislava: NHF EU, 2022, 40 s.

Cieľom záverečnej práce je získať prehľad o kontrolných mechanizmoch na území Slovenskej republiky. Práca je rozdelená na 3 kapitoly a obsahuje 5 obrázkov. V úvodnej časti bakalárskej práce sme sa venovali definovaniu kontroly a kontrolnej činnosti. Následne sme v skratke opísali pojmy ako sú verejný sektor, verejná správa a samospráva ktorými sme sa v jednotlivých kapitolách venovali bližšie. V druhej časti práce sme bližšie charakterizovali verejnú správu a samosprávu na území Slovenskej republiky. Poslednú teoretickú časť práce sme využili na definovanie neziskového sektora a jeho postavenie v priestore medzi verejným a súkromným sektorom. V bakalárskej práci vychádzame zo zákonov, odbornej literatúry a internetových zdrojov.

V aplikačnej časti sme sa sústredili na analýzu kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky a jeho zistenia v posledných rokoch. Bližšie sme zanalyzovali dve kontrolné akcie. V prvej analýze sme sa zamerali na kontrolnú akciu v hlavnom meste Bratislava, kde sme sa sústredili na kontrolnú činnosť v oblasti územnej samosprávy. Druhá analýza bola zameraná na Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky a teda sme sa sústredili na kontrolnú činnosť v Štátnej správe. Výsledkom analýzy je zhodnotenie stavu kontrolnej činnosti na území Slovenskej republiky.

Kľúčové slová:

Kontrola, kontrolná činnosť, verejná správa, samospráva, kontrolór

ABSTRACT

MIKUŠ, Juraj: Control mechanisms of the Slovak republic – University of Economics in Bratislava. Faculty of National Economy; Department of Finance. – Supervisor: doc. Ing. Kornélia Beličková, PhD. – Bratislava: NHF EU, 2022, 40 s.

The aim of this bachelor thesis is to obtain overview of control mechanisms in the Slovak Republic. The work is divided into 3 chapters and contains 5 pictures. In the introductory part of the bachelor thesis, we focused on the definition of control and control activity. Subsequently, we briefly described concepts such as the public sector, public administration and self-government, which we dealt with in more detail in the individual chapters. In the second part of the work, we described public administration and self-government in the Slovak republic. We used the last theoretical part of the work to define the non-profit sector and its position in the space between the public and private sectors. Our bachelor thesis is based on laws, literature and internet sources.

In the application part, we focused on the analysis of the control activities of Supreme Audit Office of the Slovak Republic and its findings in recent years. We analyzed two control actions in more detail. In the first analysis, we focused on the control action in the Bratislava city, where we focused on control activities in the area of local government. The second analysis was focused on the Ministry of the Interior of the Slovak Republic. The result of the analysis is an evaluation of the state of control activities in the Slovak Republic.

Keywords:

Control, control activities, government, self government, controller

OBSAH

ÚVOD.....	7
1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ	8
1.1 Kontrola	8
1.1.1 Druhy kontroly	8
1.1.2 Funkcie kontroly	11
1.1.3 Kontrola a audit.....	11
1.2 Verejný sektor, verejná správa, samospráva	12
1.2.1 Verejná správa	14
1.2.2 Kontrola na úrovni samosprávy	22
1.2.3 Tretí sektor	28
2 CIEĽ, METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA	32
3 VÝSLEDKY PÁCE A DISKUSIA	33
3.1 Kontrolné zistenia v SR v ostatnom období a jej dôsledky/závery.....	33
3.1.1 Systém práce s pohľadávkami v meste Bratislava.....	33
3.1.2 Verejné prostriedky a majetok štátu v správe MV SR.....	34
ZÁVER	36
ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY	37

ÚVOD

Už je tomu pár rokov čo Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky oslávil svoje 25. výročie vzniku. Objektívny, nezávislý a komplexný pohľad na správu verejných financií má ale svoje korene oveľa hlbšie v histórii. Už od čias Márie Terézie boli kontrolné inštitúcie dôležitým pilierom pri správe štátneho majetku a verejných financií. V roku 1761 založila cisárovná Mária Terézia účtovnú komoru, ktorá mala kompetencie aj v oblasti kontroly účtov. Neskôr v roku 1866 vznikol Najvyšší účtovný dvor, ktorý bol rovnocenný ministerstvám a podriaďoval sa priamo cisárovi Jozefovi II. V tomto období sa kontrola vyvinula a namiesto číselnej správnosti účtov sa dbalo aj na hospodárnosť pri nakladaní s majetkom štátu.

V roku 1919 po vzniku Československa bol zriadený nový Najvyšší účtovný kontrolný úrad. Jeho povinnosťou bolo aby účtovníctvo bolo zriadené tak, aby umožnilo jednoduchú kontrolu. V rámci svojich kompetencií bol úrad oprávnený kontrolovať aj zariadenia, ktoré prijímajú podporu od štátu. Od obdobia po skončení II. Svetovej vojny po rok 1993 mali kontrolné orgány v Československu mnoho podôb. Súčasťou našej histórie sú napríklad Ministerstvo štátnej kontroly, ktoré viac krát zmenilo svoj názov; Najvyšší kontrolný úrad SSR; Výbor ľudovej kontroly ČSSR a SSR a nakoniec Ministerstvo kontroly SR ktoré existovalo do roku 1992. V roku 1993 vznikol Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky ktorý vykonáva svoju činnosť po súčasnosť.

Kontrola je ale nekonečný proces ktorý sa neustále vyvíja. Vo svojej bakalárskej práci sa preto venujeme definovaniu pojmu kontrola a jej rôznym druhom a funkciám. Popisujeme charakteristiku kontrolnej činnosti na Slovensku vo verejnom, súkromnom a treťom sektore. Charakterizujeme systém kontroly v štátnej správe a samospráve. V práci vychádzame zo zákonov, odbornej literatúry a článkov. V aplikačnej časti bakalárskej práce sa bližšie venujeme kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu a skúmame najzásadnejšie kontrolné zistenia za posledné roky.

1 SÚČASNÝ STAV RIEŠENEJ PROBLEMATIKY DOMA A V ZAHRANIČÍ

1.1 Kontrola

Slovo kontrola – „contra rollam“ je spojením dvoch latinských slov "CONTRA"(proti) a "ROTULUS" (zvitok) a teda je pôvodom z Ríma. Svoj význam má slovo kontrola odvodený od stredovekej formy účtovníctva v ktorej sa používala metóda duplicitného súpisu. Kontrolnú činnosť chápeme hlavne ako prostriedok represie, prevencie a regulácie. V súčasnosti ale plní aj funkciu zdroja informácií pre manažerov a vedúcich pracovníkov, ktorí pomocou kontrolnej činnosti zbierajú informácie o skutočnom stave a riadení organizácie. (Neubauerová, 2005) Kontrola je jedna z hlavných procesov riadenia organizácie, ktoré tvorí: plánovanie, organizovanie, vedenie, personalistika a kontrola. (Benčo, 2001)

Kontrola je proces, ktorý musí mať dopredu stanovený svoj cieľ, plán a postup. Je to súbor činností počas ktorých sa v organizácii prehodnocuje a meria vzťah medzi stavom skutočným a stavom predpokladaným. Výsledná odchýlka môže byť pre manažment relevantná, vyžadujúca prijatie riadiacich opatrení a ich nasledovnú realizáciu alebo môže ísť o odchýlku zanedbateľnú, nevyžadujúcu takmer žiadne ďalšie opatrenia. Aby kontrola bola účinná musí byť v organizácii správne vybudovaný systém kontroly. Tento kontrolný systém môžeme definovať ako súhrn prvkov a vzťahov medzi nimi, pomocou ktorých určíme formy a druh kontroly, pravidlá kontrolnej činnosti, právne normy ktoré upravujú kontrolný systém ako aj vymedzenie prostriedkov a charakteristiku individuálnych fáz kontrolnej činnosti. (Hittmár, 1997) Správne vyhodnotenie nadobudnutých informácií je kľúčové pri správnej formulácii kontrolných záverov a zavedení ďalších opatrení. Kontrolná činnosť je v podmienkach verejnej správy označovaná rôznymi pojmami ako je kontrola, dozor, inšpekcia, dohľad a revízia. (Sabayová, 2018)

1.1.1 Druhy kontroly

Podľa toho aký je právny vzťah medzi kontrolovaným a kondolujúcim delíme kontrolu na:

- **Externá (vonkajšia) kontrola** – externá kontrola ktorú uskutočňujú subjekty z prostredia mimo podniku, ktorým nie sú objekty kontroly organizačne podriadené.

Pri externej kontrole určuje právny predpis kontrolujúce ako aj kontrolované subjekty a ustanovuje kritériá a predmety kontroly.

- **Interná (vnútorná) kontrola** – o vnútornej kontrole hovoríme v prípade, že objekt aj subjekt kontroly patrí k rovnakému podsystému respektíve systému. Kontrolu vykonávajú vedúci pracovníci organizácie ako súčasť svojej práce, v niektorých prípadoch kontrolu vykonávajú špeciálne na to poverení pracovníci. Správne nastavený kontrolný systém pomáha predchádzať chybám v organizácií. Vnútorná kontrola v organizácií tvorí komplexný systém, ktorého súčasťou sú okrem vedúcich pracovníkov aj odborné útvary a odborné kontrolné útvary ktorých cieľom je odhaliť všetky nedostatky a vytvoriť plán na zabezpečenie ich nápravy a prevencie v budúcnosti. (Kráčmar, 2005)
- **Kontrola zhody** je označovaná aj ako kontrola súladu s právnym poriadkom. Pomocou tohto typu kontroly sa zisťuje či sa jednotlivé operácie vykonávajú v súlade s právnym poriadkom. Jej súčasťou je aj previerka jednotlivých operácií počas toho, ako sú predkladané potrebné dokumenty a oprávnenia. (Oláh, 2009)
- **Kontrola výkonnosti** – tento druh kontroly sa zameriava na preverenie účinnosti, hospodárnosti a efektívnosti pri finančných operáciách. Pomocou kontroly výkonnosti je možné skúmať organizáciu ako celok s cieľom zvýšiť efektívnosť jej fungovania. Žiadna organizácia nefunguje dokonale, pomocou kontroly výkonnosti sa hľadajú oblasti ktoré sú neefektívne a organizácii spôsobujú stratu. Po ich odstránení dokáže organizácia naplniť svoje ciele a zároveň znížiť náklady. (Medved', 2005)

„Finančná kontrola je súhrn činností, ktorými sa v súlade so zákonom a osobitnými predpismi overuje:

- *splnenie podmienok na poskytnutie verejných prostriedkov,*
- *dodržiavanie osobitných predpisov a medzinárodných zmlúv, ktorými je Slovenská republika viazaná a na základe ktorých sa Slovenskej republike poskytujú prostriedky zo zahraničia pri hospodárení s verejnými prostriedkami,*
- *dodržiavanie hospodárnosti, efektívnosti, účinnosti a účelnosti pri hospodárení s verejnými prostriedkami,*
- *na účely finančného riadenia dostupnosť, správnosť a úplnosť informácií o vykonávaných finančných operáciách a o hospodárení s verejnými prostriedkami,*

- *splnenie opatrení prijatých na nápravu nedostatkov zistených finančnou kontrolou a na odstránenie príčin ich vzniku.*“ (Zákon č. 502/2001 Z. z.)

Finančnú kontrolu ďalej delíme na predbežnú finančnú kontrolu, priebežnú a následnú finančnú kontrolu.

Podľa rozsahu hodnotiacich kritérií delíme kontrolu na všeobecnú, v rámci ktorej sa skúma fungovanie celého subjektu zo všetkých hľadísk a kontrolu špecializovanú, ktorá sa zameriava len na špecifické oblasti a hľadiská ich fungovania. (Machajová, 2009) Medzi činnosťou ktorú kontrola skúma a jej výkonom je vzájomná časová súvislosť. Toto kritérium delí kontrolu na:

- **Predbežná kontrola (ex-ante)** je typ kontroly ktorej činnosť prebieha na začiatku a je dôležitou súčasťou prevencie. Úlohou predbežnej kontroly je overiť, či sú plánované ciele alebo aktivity a ich formálna dokumentácia v súlade so zákonom, rozpočtovými pravidlami, zmluvami a plánovacími dokumentmi. (Nemec, 2010) Výkon predbežnej kontroly nevykonávajú kontrolóri ale majú ju na starosti bežní zamestnanci organizačných útvarov, ktorí sú za ňu zodpovední v rámci svojej pracovnej náplne.
- **Priebežná kontrola (on-going)** je kontrola, ktorou nadradení vedúci pracovníci (riaditeľ úradu samosprávy, vedúci oddelení) zisťujú či je predbežná finančná kontrola, ktorú vykonávajú zamestnanci, dostatočná. Takáto kontrola môže vedeniu pomôcť lepšie riadiť svojich zamestnancov a predchádzať potencionálnym škodám a rizikám. *„Priebežnou finančnou kontrolou možno overiť finančnú operáciu vybranú vedúcim zamestnancom orgánu verejnej správy.*“ (Zákon č. 165/2008 Zb.) Na priebežnú kontrolu sa pozeráme z inštitucionálneho hľadiska (interná, externá) a z hľadiska zamerania (formálnu, obsahovú).
- **Následná kontrola (ex-post)** sa vykonáva v dvoch fázach. V prvej fáze kontroly sa skúma, či boli napravené zistené nedostatky v predchádzajúcej priebežnej kontrole. V druhej fáze sa vykonáva ešte jedna takzvaná nadstavbová kontrola, ktorá sa realizuje po odstránení nedostatkov z prvej fázy. (Nemec, 2010) Následnú kontrolu môže vykonávať vonkajší útvar ako aj vnútorná organizačná zložka. Základnou charakteristikou následnej kontroly je, že sa vykonáva až po finančných operáciách. Na základe toho vyplýva, že je nezávislá od predbežnej a priebežnej finančnej kontroly. (Oláh, 2009) Aj na následnú kontrolu sa pozeráme z inštitucionálneho hľadiska (interná, externá) a z hľadiska zamerania (formálnu, obsahovú).

- Počas **záverečnej kontroly** sa vykonáva celkové monitorovanie výsledkov, pomocou ktorých sa objektívne zhodnotí ich súlad po formálnej aj obsahovej stránke s plánovaným cieľom.

1.1.2 Funkcie kontroly

Na úrovni verejnej správy môžeme v rámci kontrolnej činnosti definovať viaceré funkcie.

Poznávacia funkcia kontroly je odzrkadlenie výkonu kontroly, počas ktorej kontrolný subjekt skúma reálny stav kontrolovaného orgánu pri výkone jeho činnosti. Uvádza ho do situácie, ktorá sa predpokladá pri zákonnom a sústavnom fungovaní a vykonávaní činností správneho orgánu. Táto funkcia odráža zisťovaciu funkciu kontroly.

Porovnávacia funkcia kontroly je postavená na komparácii zistených výsledkov a prípadných nedostatkov so stavom, ktorý má nastať v organizácií pri správnom výkone jej činnosti. Jej obsahom je porovnávanie zodpovednosti jednotlivých pracovníkov správneho orgánu na zistených nedostatkoch. Táto funkcia odráža aj hodnotiacu funkciu kontroly.

Poslednou funkciou je **nápravná funkcia kontroly**, ktorej cieľom je upozorniť na chyby v kontrolovanom subjekte. Tieto nedostatky a ich príčiny treba v stanovenom termíne odstrániť a zabezpečiť aby sa im subjekt v následnej činnosti vyvaroval. Ako súčasť tejto kontroly môžeme považovať aj represívnu funkciu, ktorej význam spočíva v priamom ukladaní opatrení, ktoré majú v budúcnosti zabezpečiť správne fungovanie verejnej správy. Tieto opatrenia majú subjektu pomôcť uvedomiť si svoje chyby a v budúcnosti sa im vyhnúť. (Škultéty, 2005)

1.1.3 Kontrola a audit

Audítorstvo je profesia ktorá sa zaoberá kritickým skúmaním a kvalifikovaným hodnotením organizácie. Audit chápeme ako systematický proces získavania a vyhodnocovania faktov, týkajúcich sa dôležitých informácií o fungovaní procesov v spoločnosti ako aj kvalitu vnútornej kontroly. Cieľom auditu je posúdiť súlad medzi získanými informáciami a predpísanými normami. Na konci auditu, audítor vypracuje správu audítora, v ktorej uvedie svoj názor a odporúčania ktoré by mala organizácia

uskutočniť na odstránenie nedostatkov. Platnosť takéhoto vyjadrenia platí len na určité obdobie.

Oláh vo svojej knihe popísal rozdiely medzi auditom a kontrolou nasledovne: *“audit nie je v zásade kontrola ani revízia, overovanie alebo preverovanie nie je hodnotenie, auditor nie je kontrolór ani revízor audit a kontrola sú samostatné nezlučiteľné fakty, a to už v dôsledku ich rozdielnej podstaty a genézy.”* (Oláh, 2008)

1.2 Verejný sektor, verejná správa, samospráva

V literatúre sa uvádzajú rôzne definície verejného sektora napríklad Peková a Pilný tvrdia že: *„Verejný sektor je tá časť národného hospodárstva, ktorá zabezpečuje verejné statky kolektívnej spotreby pre obyvateľstvo na neziskovom princípe“*. (Peková, 1998)

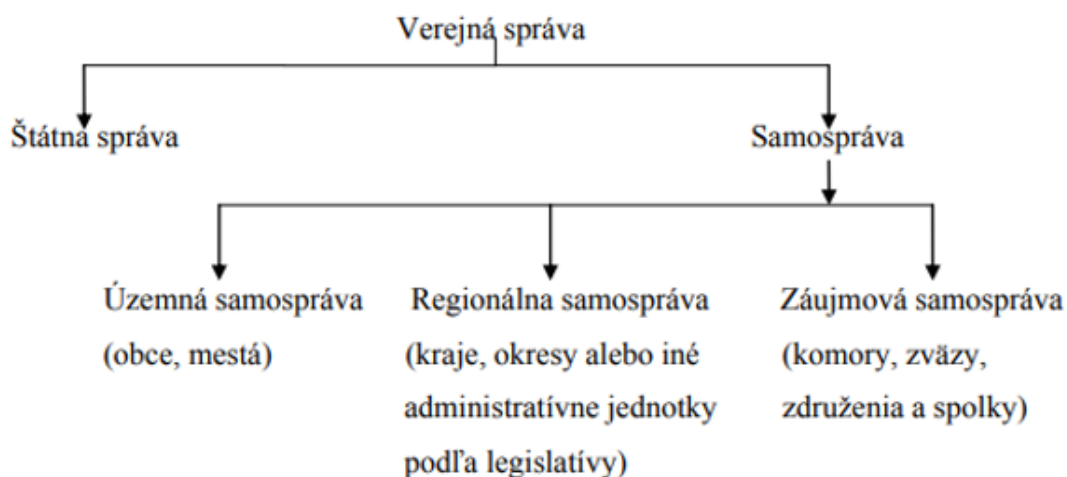
Rektořík definuje verejný sektor nasledovne: *„Verejný sektor je tá časť národného hospodárstva, kde sa vo verejnom záujme realizujú verejné služby, je financovaná prevažne z verejných rozpočtov, je riadená a spravovaná verejnou správou, rozhoduje sa v nej verejnou voľbou a podlieha verejnej kontrole.“* (Rektořík, 2004)

Verejný sektor je charakteristický tým, že v ňom pôsobia dva rôzne druhy činiteľov, činitelia samosprávy a činitelia štátnej správy. Úlohy týchto činiteľov sú definované zákonmi. Rozhodujúcim faktorom vo verejnom sektore je takzvaný verejný záujem. Presne definovať pojem verejný záujem je veľmi náročné, obecné sa ním ale rozumie záujem ktorý zodpovedá potrebám spoločnosti. Úlohou verejného sektora je teda pre občanov zabezpečiť verejné statky a služby, ktoré neponúka súkromný sektor. V modernej spoločnosti verejný sektor funguje aj ako nástroj, ktorý pomáha predchádzať a rieši dôsledky zlyhania trhu. (Peková, 2008) Súčasná ekonomika Slovenskej republiky funguje v systéme zmiešanej ekonomiky, ktorú tvorí systém verejného sektora a systém súkromného sektora. V súčasnej teórii sa k tomuto deleniu pripája aj neziskový sektor.

Verejná správa je nástrojom na kontrolu a riadenie verejného sektora. Súčasťou verejnej správy sú aj verejné služby. Aj napriek tomu že sú verejné služby určené na plnenie funkcií štátu, mnohé z nich sa priamo týkajú aj občanov. Dá sa teda tvrdiť že verejná správa je pre občanov formou účasti na správe verejných vecí. Verejnú správu v teórii definujeme ako sústavu výkonných a riadiacich činností, ktoré vychádzajú z objektívnych potrieb

usporiadania spoločnosti pri distribúcii a produkcii verejných statkov. Verejná správa pozostáva z dvoch hlavných zložiek a to: (Beňová, 2007)

- **Štátna správa** sa delí na orgány ústrednej štátnej správy, ktoré riadi člen vlády - minister a ostatné ústredné orgány, ktoré vykonávajú špecifické činnosti štátu a sú podriadené vláde Slovenskej republiky a ministerstvám. Každé ministerstvo riadi práve jeden minister, ktorého vymenúva prezident SR na základe návrhu vlády SR. Medzi ústredné orgány ktoré neriadi člen vlády patria napríklad Protimonopolný úrad, Úrad jadrového dozoru, Štatistický úrad Slovenskej republiky, Úrad geodézie a iné. (Cibáková, 2012) Štátna správa má za úlohu zabezpečiť všetky rozhodujúce oblasti života pre správne fungovanie štátu. Povaha štátnej správy odzrkadľuje stupeň spoločenského a hospodárskeho vývoja, typ spoločenského zriadenia, miestne tradície a podmienky. Štátna správa zriaďuje menšie územné celky – miestnu štátnu správu. Charakteristickým znakom je jej hierarchické usporiadanie a teda nadriadenosť vyššieho stupňa voči nižšiemu.
- **Samospráva** je správa vecí verejných spravidla vykonávaná na konkrétnom území (územná samospráva), v niektorých prípadoch môže nadobudnúť formu záujmových združení (záujmová samospráva), ktorá je založená na profesionálne odbornom zameraní určitého kruhu právnických alebo fyzických osôb. Na základe nevyhnutnosti správy určitých záležitostí a vecí môže mať toto združovanie dobrovoľný alebo naopak vynútený charakter, napríklad lekárske alebo obchodné komory, v taktom prípade hovoríme o takzvanom vynútenom členstve. Charakter dobrovoľnosti majú napríklad združenia rôznych politických strán, prípadne iné odborové zväzy. (Kútik, 2005) V decentralizačnom procese je pre nás rozhodujúcim prvkom práve územná samospráva, ktorá sama vykonáva a riadi svoje príslušné úlohy bez intervencie z vonku. Charakteristickým je pre ňu kolektívne rozhodovanie miestnej parlamentnej demokracie. Územná samospráva pod dohľadom štátu pomocou miestneho spoločenstva ako právnickej osoby realizuje svoje vlastné úlohy. Orgány územnej samosprávy vykonávajú svoju pôsobnosť na základe zákona. (Beňová, 2007)

Obr. 1 Postavenie samosprávy v systéme verejnej správy

Zdroj: Nemec, 2010

Právna úprava, ktorá vymedzuje postavenie územnej samosprávy je štvrtá hlava Ústavy SR, ktorá má názov Územná samospráva. Ďalšie informácie sú uvedené v zákone č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení a zákonom č. 302/2001 o samospráve VÚC, ktoré fungujú od 1.1.2002. K prechodu kompetencií zo štátnej správy na samosprávu došlo na základe zákona č.416/2001 Z.z. o prechode niektorých pôsobností orgánov štátnej správy na obce a VÚC a zákon č.575/2001 Z.z. o organizačnej činnosti vlády a organizácií ústrednej štátnej správy. Z týchto zákonov vyplýva, že podľa kompetencií členíme verejnú správu nasledovne (Zákon č. 369/1990 Zb.; Zákon č. 302/2001 Z. z.; Zákon č. 416/2001 Z. z.; Zákon č. 575/2001 Z. z.):

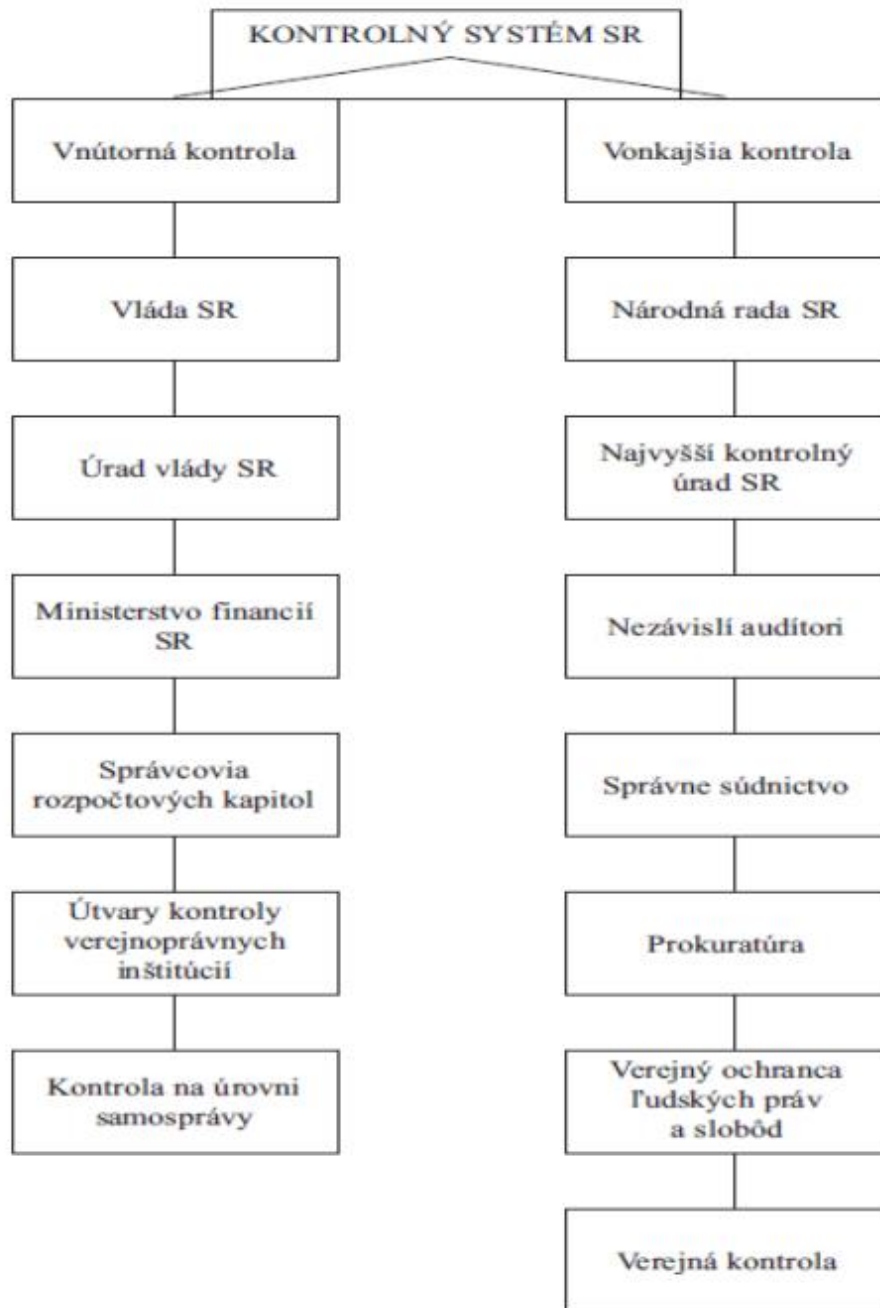
- Ústredná verejná správa, do ktorej možno zahrnúť ministerstvá a ústredné orgány verejnej správy.
- Regionálna verejná správa, kam patria vyššie územné celky (samosprávne kraje).
- Miestna verejná správa, ktorá má kompetencie na úrovni miest a obcí.

(Beňová, 2007; Gutten, 2011)

1.2.1 Verejná správa

Od vzniku Slovenskej republiky v roku 1993 si verejná správa a jej kontrolné systémy prešli veľkými zmenami, ktoré boli výrazne ovplyvňované integračnými snahami Slovenskej republiky. Verejná správa slúži ako nástroj pre správu a riadenie verejného sektoru. Je pre ňu charakteristické že sa jedná o verejnú moc a okrem štátu ňou disponujú aj iné neštátne subjekty ktoré vykonávajú správu verejných záležitostí. (Škultéty, 2008) Systémy kontroly vo verejnej správe SR fungujú na týchto úrovniach:

- Národná rada SR (Parlament),
- vláda SR,
- Najvyšší kontrolný úrad SR,
- ministerstvá a ústredné orgány štátnej správy SR (vrátane Úradu vlády SR),
- orgány miestnej štátnej správy,
- inšpekcia, skúšobníctvo a iné štátne orgány a organizácie,
- prokuratúra a súdnictvo,
- samosprávne kraje,
- obce a mestá,
- občania (verejnosť). (Nemec, 2010)

Obr. 2 Kontrolný systém SR

Zdroj: Klíma, 2001

1.2.1.1 Národná rada

Národná rada má dominantné postavenie v štruktúre kontrolných orgánov Slovenskej republiky. Je najvyšším zákonodarným orgánom a v rámci kontrolných aktivít sa zameriava hlavne na vládu. Jej kompletne kontrolné právomoci určuje Ústava SR v čl. 86, 92 z ktorej vyplýva aj postavenie Najvyššieho kontrolného úradu. Kontrolná činnosť NR SR sa uplatňuje najmä prostredníctvom poslaneckých prieskumov, parlamentných výborov, komisií a interpretácií. (Nemec, 2010)

1.2.1.2 Vláda SR

Vláda SR vykonáva prostredníctvom Úradu vlády SR spolu s inými orgánmi štátnej správy kontrolu činnosti vo všetkých oblastiach štátnej správy. Úrad vlády v rámci svojich kompetencií kontroluje ministerstvá, ústredné orgány štátnej správy, miestnej štátnej správy a orgány územnej samosprávy pri plnení úloh štátnej správy. Novelizáciou zákona o kontrole v štátnej správe z roku 2008 (Zákon č. 39/1993 Z. z.) došlo k zosúladieniu kontrolných postupov a kompetencií s procesmi ostatných štátov v Európskej únii. Hlavnými bodmi tejto novelizácie sú ochrana finančných záujmov Európskeho spoločenstva, efektívnosť štátnej správy a najmä správne fungovanie orgánov štátnej správy. Novela taktiež určuje kompetencie a zodpovednosť pri kontrolnej činnosti vo verejnej správe.

1.2.1.3 Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky

Najvyšší kontrolný úrad Slovenskej republiky je nezávislým štátnym orgánom so sídlom v Bratislave. Dohliada na hospodárenie s finančnými prostriedkami Európskej únie, majetkom a finančnými prostriedkami štátu a územnej samosprávy. NKÚ SR vykonáva svoju kontrolnú činnosť v súlade so zákonom č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov (Zákon č. 261/2006 Z. z.) s medzinárodnými kontrolnými štandardami ISSAI (International Standards of Supreme Audit Institutions), ktoré boli vydané Medzinárodnou organizáciou najvyšších kontrolných inštitúcií INTOSAI, ako aj v súlade s Európskymi vykonávacími smernicami pre kontrolné štandardy INTOSAI, cieľom ktorých je podrobnejšie rozpracovanie štandardov INTOSAI a poskytnutie návodu na ich aplikáciu v praxi. Vo vedení NKÚ SR stojí predseda, ktorého funkčné obdobie trvá sedem rokov a dvaja podpredsedovia. Predsedu a obidvoch podpredsedov do funkcie volí a následne aj odvoláva NR SR. „Predseda, podpredsedovia, kontrolní pracovníci a pribraté osoby sú povinní zachovávať mlčanlivosť o skutočnostiach, o ktorých sa dozvedeli pri svojej činnosti a ktoré tvoria štátne, hospodárske a služobné tajomstvo, a o skutočnostiach, ktorými by mohli byť dotknuté tretie osoby. Táto povinnosť mlčanlivosti trvá aj po skončení funkcie, pracovného pomeru alebo výkonu činnosti.“ (Zákon č. 39/1993 Z. z.)

Kontrolné štandardy je možné členiť na:

- implementačné smernice,
- štandardy pre finančnú kontrolu (ISSAI 1000 – 2999),

- štandardy pre výkonnostnú kontrolu (ISSAI 3000 – 3999),
- štandardy pre kontrolu súladu (ISSAI 4000 – 4999),
- špecifické smernice (ISSAI 5000 – 5999),
- smernice vzorovej verejnej správy (INTOSAI GOV 9100 - 9299).

Kontrolná činnosť NKÚ sa vykonáva podľa plánu na príslušný rok. Tento plán vychádza z trojročného plánu kontrolnej činnosti NKÚ SR, v ktorom sú zahrnuté zámery a strategické ciele kontrolnej činnosti. Ako podklad pre zostavenie plánu slúžia podnety orgánov štátnej správy, samosprávy, poznatky a informácie nadobudnuté pri výkone kontrolnej činnosti. Okrem toho je NKÚ SR povinný vykonávať aj kontroly, o ktoré ho pomocou uznesení môže požiadať NR SR. (NKU, 2012)

Typy kontrol NKÚ

Pomocou kontroly výkonnosti NKÚ zisťuje, či kontrolovaný subjekt zaobchádza s verejnými prostriedkami hospodárne (dodržanie primeranej kvality pri minimalizácii nákladov), účinne (subjekt dosahuje svoje ciele a zámery), efektívne (vyťaženie dostupných zdrojov na maximum) a skúma, či sa subjekt snaží o vytvoriť priestor na zlepšenie stavu organizácie.

Druhým typom kontroly NKÚ je kontrola súladu ktorá skúma, či subjekt dodržiava všetky zákony a právne predpisy pri vynakladaní verejných prostriedkov.

Finančná kontrola skúma finančné výkazy, účtovníctvo a rozpočtovníctvo kontrolovaného subjektu. Kontrolou zisťuje, či sa predkladané informácie zhodujú s platným účtovným a legislatívnym rámcom finančného vykazovania.

Kontrolný proces

- Plánovanie kontrolnej činnosti

Už počas jesenných mesiacov kolégium schvaľuje plánovanie kontrolných akcií (KA) na ďalší rok. Zoznam KA vychádza z prioritných oblastí zamerania kontrolnej činnosti NKÚ SR, ktoré vychádzajú zo strategických oblastí na trojročné obdobie, z analýzy rizík, a tiež aj z podnetov od občanov. V rámci KA sa schvaľuje v oblasti plánovania Projekt KA, kde je stanovený časový rámec, kontrolované subjekty, účel a predmet kontroly.

- Výkon kontrolnej akcie

Dôležitou súčasťou KA je vypracovanie jej postupu, ktorý má na starosti daná kontrolná skupina. V postupe musí byť uvedený účel a predmet kontroly ako aj kontrolované

obdobie, na ktoré sa kontrola zameriava. Oboznamuje sa s kontrolovaným subjektom a prostredím, stanovuje si možné riziká. Kontrolóri môžu vyžadovať informácie potrebné k samotnému výkonu kontroly. Kontrolóri uskutočňujú pohovory so zamestnancami kontrolovaných subjektov, zamestnanci sú povinní poskytnúť potrebné dokumenty a informácie. V prípade že kontrolóri zistia pochybenie vypracujú protokol s prípadnými odporúčaniami (záznam). Kontrolovaný subjekt dostane priestor na predloženie námietok a v prípade že sa námietky preukážu ako relevantné, úrad ich zapracuje do dodatku k protokolu. Na základe zápisnice o prerokovaní protokolu kontrolovaný subjekt prijíma opatrenia na odstránenie kontrolou zistených nedostatkov. Subjekt kontroly je povinný NKÚ SR zasielať v termínoch uvedených v zápisnici o prerokovaní protokolu správu, v ktorej úrad informuje o plnení prijatých opatrení.

- Spracovanie výsledkov kontrolnej akcie

Vedúci kontrolór v spolupráci s editormi, na konci kontrolnej akcie vypracujú záverečnú správu so zisteniami, závermi a odporúčaniami z kontroly pre riešenie a zlepšenie zisteného stavu. Kým protokol je adresovaný primárne samotnému kontrolovanému subjektu, stručnejšia záverečná správa je prístupná aj pre širokú verejnosť a médiá. (NKÚ, 2021)

1.2.1.4 Ministerstvo financií Slovenskej republiky

Ministerstvo financií SR pôsobí ako ústredný orgán štátnej správy a vlády SR v oblasti financií, cla a daní, vykonáva finančnú kontrolu a vnútorný audit. Má významné postavenie v kontrolnom systéme SR a v rámci svojich kompetencií zastrešuje celú verejnú správu SR v oblastiach vládneho a vnútorného auditu a finančnej kontroly. (Nemec, 2010) V rámci svojej činnosti kontroluje plnenie povinností vychádzajúcich zo zákona a iných všeobecne záväzných právnych predpisov pri realizácii vnútorného auditu a finančnej kontroly. Koordinuje plánovanie a výkon následnej finančnej kontroly a vládneho auditu s inými kontrolnými a auditujúcimi orgánmi. Ministerstvo financií SR teda pôsobí ako Centrálna harmonizačná jednotka a v rámci svojej činnosti vytvára spolu s návrhom štátneho záverečného účtu aj súhrnnú správu o výsledkoch vnútorného auditu a finančnej kontroly ktorú predkladá vláde SR. Zo zákona ukladá pri zistení nedostatkov a porušení povinností kontrolovanému subjektu pokuty. (Oláh, 2011)

Pomocou finančnej kontroly sa Ministerstvo financií SR snaží zabezpečiť:

- dodržanie hospodárnosti, účinnosti a efektívnosti pri zaobchádzaní s verejnými prostriedkami,
- výkon verejnej správy ktorý je efektívny, hospodárny a hlavne účinný,
- aby kontrolovaný subjekt pri hospodárení s verejnými prostriedkami dodržiaval všeobecne platné, závažné právne predpisy,
- včasné oboznámenie vedúceho orgánu o hospodárení s verejnými prostriedkami pri vykonávaných finančných operáciách. (Nemec, 2010)

1.2.1.5 Ministerstvo hospodárstva SR

Ministerstvo hospodárstva SR je ústredným orgánom štátnej správy v oblasti energetiky, priemyslu, podpory malého a stredného podnikania, vnútorného a zahraničného obchodu a ďalších odvetí. Slovenská obchodná inšpekcia, Puncový úrad Slovenskej republiky a Hlavný banský úrad tvoria tri hlavné rozpočtové organizácie v pôsobnosti MH SR. (Zákon č. 575/2001 Z. z.)

1.2.1.6 Slovenská obchodná inšpekcia

„Slovenská obchodná inšpekcia je orgánom štátnej správy podriadeným Ministerstvu hospodárstva Slovenskej republiky. Je rozpočtovou organizáciou napojenou na štátny rozpočet v kapitole Ministerstva hospodárstva Slovenskej republiky (ďalej len „ministerstvo“).“ (Zákon č. 128/2002 Z. z.) SOI je vo svojej rozhodovacej a kontrolnej činnosti nezávislým orgánom, viazaný je len platnými právnymi predpismi. Svoju pôsobnosť vykonáva na území celého Slovenska, kde sa zaoberá kontrolou vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa. SOI v rámci svojej činnosti vykonáva kontrolu poskytovania služieb spotrebiteľom a kontrolu predaja výrobkov. Taktiež vykonáva kontrolu a štátny dozor nad podnikaním v energetickom priemysle podľa osobitých predpisov a dohľad nad trhom podľa osobitého predpisu.

SOI kontroluje a vykonáva dozor nad dodržiavaním povinností, ktoré plynú z 350 rôznych právnych predpisov. Na základe toho môže uplatniť rôzne predbežné opatrenia, ochranné opatrenia alebo udeliť pokuty za porušenie povinností. V krajných prípadoch môže pozastaviť alebo zrušiť živnostenské oprávnenie. SOI vykonáva poradenstvo pre spotrebiteľov ako aj odbornú a metodickú pomoc obciam, okresným úradom a iným právnickým osobám ktoré sú založené na ochranu spotrebiteľa. V rámci svojej činnosti

spolupracuje aj s orgánmi verejnej a štátnej správy, dozornými orgánmi členských štátov EÚ (výmena informácií prostredníctvom systému RAPEX o nebezpečných výrobkoch).

Kontrolnú činnosť môže vykonávať len zamestnanec (inšpektor), ktorý získal špeciálnu odbornú spôsobilosť na výkon kontroly a je držiteľom služobného preukazu. Okrem toho môžu vykonávať kontrolu aj zamestnanci iných orgánov ktorí boli prizvaní riaditeľmi inšpektorátov a ústredným riaditeľom SOI. „*Slovenská obchodná inšpekcia môže na kontrolu prizvať zamestnancov iných orgánov, právnických osôb alebo fyzické osoby (ďalej len „prizvané osoby“) s ich súhlasom, ak je to odôvodnené osobitnou povahou kontrolnej úlohy.*” (Zákon č. 128/2002 Z. z.) Pri výkone kontroly sa inšpektor SOI snaží zisťovať nedostatky u kontrolovaných subjektov, počas kontroly je oprávnený požadovať doklady a všetky potrebné informácie. V prípade odhalenia nedostatkov ukladá ochranné opatrenia na ich odstránenie a kontroluje ich plnenie. V prípade že tovar alebo poskytovaná služba nezodpovedá osobitným predpisom inšpektor SOI môže nariadiť stiahnutie výrobku z trhu a zakázať jeho nasledovný predaj. V prípade že tovar ohrozuje zdravie, život alebo majetok spotrebiteľa musí kontrolovaný subjekt zverejniť upozornenia na riziká. (Postavenie, n.d.; Zásady, n.d.)

1.2.1.7 Puncový úrad Slovenskej republiky

Puncový úrad Slovenskej republiky bol zriadený zákonom NR SR. Poslaním Puncového úradu SR ako orgánu štátnej správy v oblasti kontroly a označovania výrobkov z drahých kovov, a obchodovania s drahými kovmi, je ochrana legitímnych záujmov občanov, ako aj výrobcov a obchodníkov.

Prostredníctvom výkonu puncovej inšpekcie úrad kontroluje dodržiavanie zákonom stanovených povinností u výrobcov a obchodníkov. Taktiež kontroluje aj výrobky z drahých kovov, ktoré vstúpili na trh alebo sú ponúkané na predaj na území Slovenskej republiky (Poslanie, n.d.)

Kontrolu vykonáva inšpektor, ktorý je písomne poverený riaditeľom úradu. Svoju totožnosť musí preukázať preukazom úradu a písomným poverením. Puncovou kontrolou sa zisťuje a overuje rýdzosť a predpísaný stav tovaru ustanovený týmto zákonom. Výsledkom puncovej kontroly je úradné označenie tovaru puncovou značkou alebo iným spôsobom. Povinnej puncovej kontrole, ak nie je v § 24 a 47 ustanovené inak, podlieha tuzemský tovar, cudzí tovar, starý tovar určený na obchodovanie v tuzemsku a opravený tovar. (Zákon č. 94/2013 Z. z.)

1.2.1.8 Hlavný banský úrad

Úlohy štátnej banskej správy na úseku hlavného dozoru vykonáva hlavný banský úrad ústrednými banskými inšpektormi a obvodné banské úrady obvodnými banskými inšpektormi ktorých ustanovuje predseda hlavného banského úradu. Inšpektor v súvislosti s plnením úloh pri výkone hlavného dozoru vykonáva previerky pracovísk, činností a technických zariadení a pritom zisťuje, ako obvodné banské úrady plnia povinnosti vyplývajúce z banského zákona. Kontroluje odbornú spôsobilosť zamestnancov, bezpečnosť a ochranu zdravia pri práci a celkovú bezpečnosť prevádzky. Pri zistení nedostatkov môže inšpektor odobrať zamestnancom ich osvedčenia a oprávnenia, nariadiť odstavenie prevádzky organizácie alebo jej časti. (HBU, n.d.; Zákon č. 44/1988 Zb.)

Kontrola vykonávaná súdmi

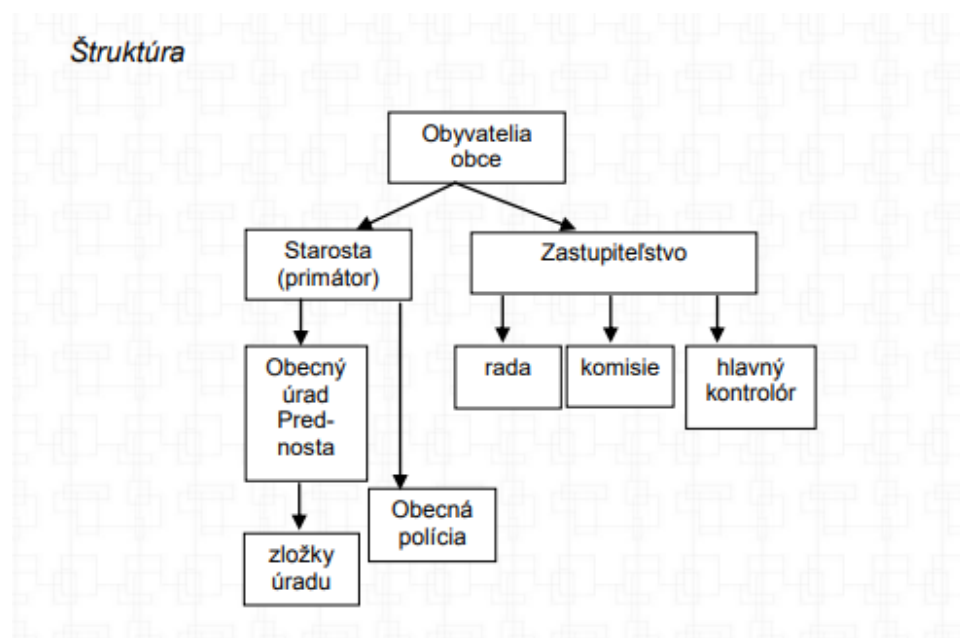
„Kontrola verejnej správy vykonávaná súdmi vyjadruje ústavnoprávny vzťah medzi výkonnou a súdnou mocou. Do úvahy prichádza súdna kontrola zákonnosti normatívnych správnych aktov a súdna kontrola zákonnosti individuálnych správnych aktov. Súdna kontrola normatívnych správnych aktov je záležitosťou ústavného súdnictva.“ (Škultéty, 2008)

1.2.2 Kontrola na úrovni samosprávy

Verejnú správu SR v súčasnosti tvorí hierarchicky usporiadaný model vo forme štát, samosprávny kraj (vyšší územný celok) , mesto a obec, ten je výsledkom reformy z konca dvadsiateho storočia v ktorej sa časť kompetencií štátnej správy preniesla na obce a neskôr v roku 2001, zavedením systému vyšších územných celkov sa časť kompetencií preniesla aj na samosprávne kraje. V súčasnosti sa na túto reformu pozeráme ako na nedomyslený, nedostatočný a nesprávne zrealizovaný prechod kompetencií štátnej správy na samosprávu. Prechod kompetencií zo štátnej správy na VÚC a obce upravuje hlavne zákon NR SR č. 416/2001 Z.z., o prechode niektorých pôsobností orgánov štátnej správy na obce a vyššie územné celky.

Za **obec** sa podľa zákona považuje samostatný územný a správny celok. Obec vystupuje ako právnická osoba, ktorá na základe zákona samostatne hospodári s vlastnými príjmami a vlastným majetkom. Na svojom území ktoré tvorí jedno alebo viac katastrálnych území združuje osoby s trvalým pobytom. Pri uskutočňovaní úkonov súvisiacich so správou obce a obecného majetku sa obec rozhoduje samostatne. Na samospráve obce sa podieľajú

jej obyvatelia formou zhromaždenia obyvateľov obce, miestnym referendom a samotnými orgánmi obce. Medzi kompetencie obce pri ktorých sa následne vykonáva aj kontrolná činnosť patria hlavne úkony, ktoré súvisia s hospodárením s nehnuteľným a hnutel'ným majetkom obce a majetkom štátu ktorý bol prenechaný obci do užívania, zostavovaním a schvaľovaním rozpočtu a záverečného účtu obce, výkonom a správou miestnych daní a poplatkov, zabezpečením verejnoprospešných služieb ako je nakladanie s odpadom a udržiavanie čistoty, údržbou miestnych komunikácií, obecných zariadení a verejných priestranstiev. Obec v rámci svojej činnosti utvára efektívny systém kontroly a vytvára primerané personálne, finančné a materiálne podmienky na nezávislý výkon kontroly. (Zákon č. 369/1999 Zb.)

Obr. 3 Štruktúra orgánov obce

Zdroj: (Stručný, 2007)

V prípade že štát zhodnotí že by obec dokázala plniť vybrané úlohy štátnej správy efektívnejšie a racionálnejšie, je možné na obec zákonom tieto úlohy preniesť. V takomto prípade musí štát obci poskytnúť potrebné materiálne a finančné prostriedky. Orgány štátu poskytujú pomoc pri odbornom školení zamestnancov obcí a v prípade potreby poskytujú aj potrebné údaje z evidencií ktoré vedú orgány štátu. Vláda pritom neustále kontroluje a riadi prenesený výkon štátnej správy na obec. (Zákon č. 369/1999 Zb.)

Orgány obce tvoria starosta obce a obecné zastupiteľstvo. Starosta je do svojej funkcie volený priamo občanmi danej územnej samosprávy a predstavuje najvyšší výkonný orgán obce. Vykonáva obecnú správu a rozhoduje o veciach správy obce, ktoré zo zákona

nespadajú pod obecné zastupiteľstvo. V prípade že sa starosta domnieva že výkon uznesenia obecného zastupiteľstva je pre obec nevýhodný alebo odporuje zákonu, môže takéto konanie pozastaviť. Obecné zastupiteľstvo je tvorené z poslancov zvolených v priamych voľbách na obdobie štyroch rokov. Medzi hlavné kompetencie obecného zastupiteľstva zo zákona patria:

- *„určovať zásady hospodárenia a nakladania s majetkom obce a s majetkom štátu, ktorý užíva, schvaľovať najdôležitejšie úkony týkajúce sa tohto majetku a kontrolovať hospodárenie s ním,*
- *schvaľovať rozpočet obce a jeho zmeny, kontrolovať jeho čerpanie a schvaľovať záverečný účet obce,*
- *zriaďovať, zrušovať a kontrolovať rozpočtové a príspevkové organizácie obce a na návrh starostu vymenúvať a odvolávať ich vedúcich (riaditeľov), zakladať a zrušovať obchodné spoločnosti a iné právnické osoby a schvaľovať zástupcov obce do ich štatutárnych a kontrolných orgánov, ako aj schvaľovať majetkovú účasť obce v právnickej osobe,*
- *voliť a odvolávať hlavného kontrolóra obce (ďalej len „hlavný kontrolór“), určiť rozsah výkonu funkcie hlavného kontrolóra a jeho plat, schvaľovať odmenu hlavnému kontrolórovi.“ (Zákon č. 369/1999 Zb.)*

Obecná rada sa skladá z poslancov ktorých do tejto funkcie volí obecné zastupiteľstvo na celé funkčné obdobie. V prípade potreby môže obecné zastupiteľstvo ich členov kedykoľvek odvolať. Obecná rada ma viaceré funkcie: pôsobí ako poradný orgán starostu a zároveň plní funkciu výkonného, kontrolného a iniciatívneho orgánu obecného zastupiteľstva. Ďalším iniciatívnym, poradným a kontrolným orgánom ktorý môže zastupiteľstvo zriaďiť a zadávať mu úlohy je komisia. Členov komisie tvoria poslanci a ďalšie osoby ktoré boli zvolené obecným zastupiteľstvom.

Hlavný kontrolór je zamestnancom obce a do jeho funkcie ho volí a odvoláva obecné zastupiteľstvo nadpolovičnou väčšinou všetkých poslancov. Hlavný kontrolór vykonáva kontrolnú činnosť pod ktorú spadá obecný úrad; právnické osoby, ktoré nakladajú s majetkom obce alebo má v nich obec majetkovú účasť; príspevkové a rozpočtové organizácie; osoby, ktorým bola poskytnutá návratná aj nenávratná finančná pomoc. Kontrolná činnosť je definovaná v zákone nasledovne: *„Kontrolnou činnosťou sa rozumie kontrola zákonnosti, účinnosti, hospodárnosti a efektívnosti pri hospodárení a nakladaní s majetkom a majetkovými právami obce, ako aj s majetkom, ktorý obec užíva podľa*

osobitných predpisov, kontrola príjmov, výdavkov a finančných operácií obce, kontrola vybavovania sťažností a petícií, kontrola dodržiavania všeobecne záväzných právnych predpisov vrátane nariadení obce, kontrola plnenia uznesení obecného zastupiteľstva, kontrola dodržiavania interných predpisov obce a kontrola plnenia ďalších úloh ustanovených osobitnými predpismi.” (Zákon č. 369/1999 Zb.) Hlavný kontrolór sa pri výkone kontrolnej činnosti riadi pravidlami, ktoré určuje zákon (§ 20 až 27 zákona č. 357/2015 Z. z. o finančnej kontrole a audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov). Hlavný kontrolór plní vo svojej funkcii úlohy definované zákonom:

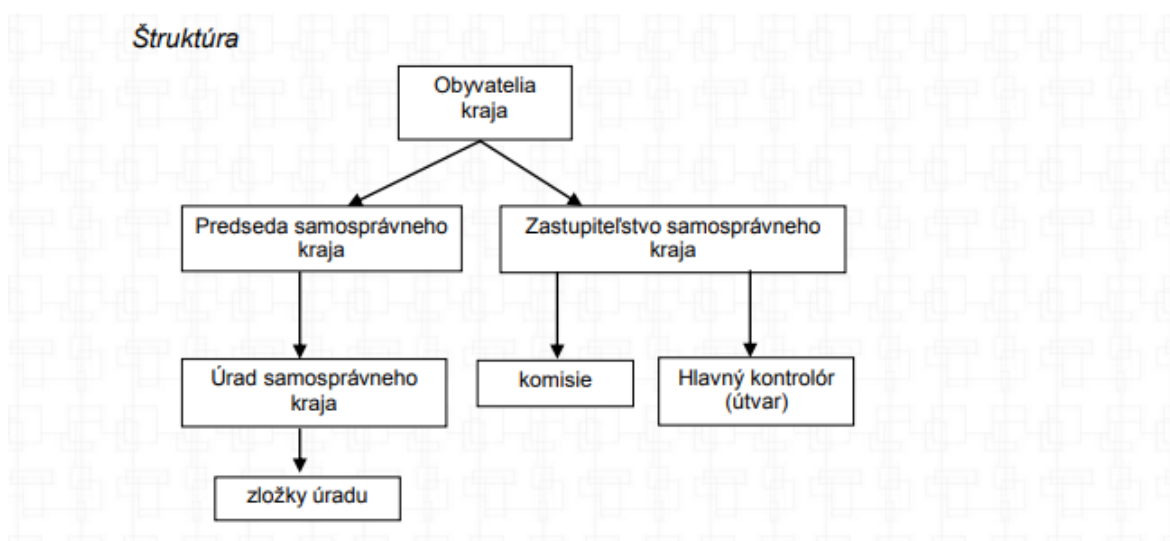
- *„predkladá obecnému zastupiteľstvu raz za šesť mesiacov návrh plánu kontrolnej činnosti, ktorý musí byť najneskôr 15 dní pred prerokovaním v zastupiteľstve zverejnený spôsobom v obci obvyklým;*
- *vypracúva odborné stanoviská k návrhu rozpočtu obce a k návrhu záverečného účtu obce pred jeho schválením v obecnom zastupiteľstve;*
- *predkladá správu o výsledkoch kontroly priamo obecnému zastupiteľstvu na jeho najbližšom zasadnutí;*
- *predkladá obecnému zastupiteľstvu najmenej raz ročne správu o kontrolnej činnosti, a to do 60 dní po uplynutí kalendárneho roku;*
- *je povinný vykonať kontrolu, ak ho o to požiada obecné zastupiteľstvo alebo starosta, ak vec neznesie odklad.“ (Zákon č. 369/1999 Zb.)*

Za vyšší územný celok (samosprávny kraj) podľa zákona považujeme právnickú osobu, ktorá na základe podmienok ktoré sú ustanovené v zákone chráni práva a záujmy svojich obyvateľov a hospodári s vlastnými príjmami, majetkom. (Zákon č. 302/2001 Z. z.) Momentálne na území Slovenskej republiky pôsobí osem samosprávnych krajov ktoré sú uvedené na Obr. 4.

P. č.	Samosprávny kraj	Sídlo	Počet okresov
1	Bratislavský	Bratislava	8
2	Trnavský	Trnava	7
3	Trenčiansky	Trenčín	9
4	Nitriansky	Nitra	7
5	Žilinský	Žilina	11
6	Banskobystrický	Banská Bystrica	13
7	Košický	Košice	11
8	Prešovský	Prešov	13

Obr. 4 Prehľad samosprávnych krajov SR, a ich sídla a počet okresov
Zdroj: Nemeč, 2010

Pôsobnosti samosprávneho kraja sú hlavne v oblastiach naplňovania potrieb svojho obyvateľstva a v rozvoji svojho územia. Kompetenčný rámec VÚC tvorí najmä: výkon stratégie a koordinácie cestovného ruchu a regionálneho rozvoja, výstavba a následná údržba ciest druhej a tretej triedy, zriadenie a správa učilíšť, stredných škôl, domovov mládeže, správa nemocníc a polikliník a zosúladenie zdravotnej starostlivosti.

Obr. 5 Štruktúra orgánov vyšších územných celkov
Zdroj: Nemeč, 2010

Ako je vidieť na Obr. 5 vyššie, orgány samosprávneho kraja sú takmer identické s orgánmi obce. Predseda samosprávneho kraja je do funkcie volený obyvateľmi samosprávneho kraja v priamych voľbách podľa spôsobu ktorý ustanovuje osobitý zákon. Predseda zastupuje samosprávny kraj navonok a v pracovnoprávných a majetkovoprávných vzťahoch pôsobí ako štatutárny orgán. V rámci svojich kompetencií rozhoduje o veciach, ktoré zákon zveruje samosprávnemu kraju. (Zákon č. 303/2001 Z. z.)

Zastupiteľstvo samosprávneho kraja je zložené z poslancov ktorých obyvatelia samosprávneho kraja zvolili v priamych voľbách. Zastupiteľstvo určuje počet svojich poslancov podľa počtu obyvateľov v samosprávnom kraji. Zastupiteľstvo rozhoduje najmä v otázkach samosprávneho kraja a to:

- „schvaľovať rozpočet samosprávneho kraja a jeho zmeny, kontrolovať čerpanie rozpočtu a schvaľovať záverečný účet samosprávneho kraja; v rozsahu určenom zastupiteľstvom môže zmeny rozpočtu vykonávať predseda;
- zriaďovať, zakladať, zrušovať a kontrolovať právnické osoby samosprávneho kraja a na návrh predsedu vymenúvať a odvolávať ich vedúcich (riaditeľov), ak osobitný zákon neustanovuje inak, ako aj schvaľovať majetkovú účasť samosprávneho kraja v právnickej osobe;
- zriaďovať komisie a iné orgány zastupiteľstva, určovať im úlohy, voliť a odvolávať ich predsedov a ďalších členov;
- určovať zásady hospodárenia a nakladania s majetkom samosprávneho kraja a s majetkom prenechaným do užívania samosprávnemu kraju;
- schvaľovať program sociálneho, ekonomického a kultúrneho rozvoja samosprávneho kraja, regionálnu stratégiu výchovy a vzdelávania v stredných školách, regionálne rozvojové plány a programy, ako aj územnoplánovacie podklady samosprávneho kraja a územné plány regiónov.“ (Zákon č. 302/2001 Z. z.)

Zastupiteľstvo samosprávneho kraja môže zriaďovať **komisie** ako svoje iniciatívne, kontrolné a poradné orgány. Okrem toho má zastupiteľstvo aj zákonnú povinnosť zriadiť finančnú a mandátovú komisiu. Členov komisie tvoria poslanci a ďalšie osoby ktoré boli zvolené zastupiteľstvom. Komisie synchronizujú svoju činnosť s kontrolnou činnosťou hlavného kontrolóra a zamestnancami zodpovednými za výkon predbežnej a priebežnej finančnej kontroly.

Postavenie ako aj úlohy **hlavného kontrolóra** samosprávneho kraja sú podľa zákona takmer identické ako postavenie hlavného kontrolóra v obci. Jedným z rozdielov je požiadavka na ukončené vysokoškolské vzdelanie prvého stupňa právnického, ekonomického alebo technického smeru. Druhým zásadným rozdielom je zameranie sa kontrolnej činnosti hlavného kontrolóra na územie celého samosprávneho kraja.

V zostave samosprávnych krajov sa zriaďujú útvary hlavných kontrolórov, ktoré sa starajú o metodické usmerňovanie v rámci samosprávneho kraja. Kontrola v samosprávach

je primárne zameraná na kritické posúdenie procesov v danej samospráve za účelom podpory jej rozvoja. K hlavným výhodám kontroly pomocou hlavného kontrolóra patrí upevnenie legislatívno-právnych predpokladov a prepojenie na štátnu kontrolu. (Nemec, 2010)

1.2.3 Tretí sektor

Tretí sektor na Slovensku má rôzne pomenovania akými sú napríklad neziskový, dobrovoľnícky alebo nezávislý ktoré nám napovedajú že ide o sektor pôsobiaci v priestore medzi súkromným a verejným sektorom. Pojem neziskový sektor ale nie je totožný s pojmom tretí sektor. Neziskové organizácie nie sú zamerané na dosahovanie zisku, namiesto toho poskytujú sociálne služby pomocou ktorých sa snažia o zlepšenie životnej situácie obyvateľstva. Mimovládny neziskový sektor alebo aj tretí sektor, je charakteristický aj od vlády a politickej moci. (MV, 2017) Tretí sektor sa významne podieľa na trhovej ekonomike pretože vláda nedokáže naplno plniť úlohy v oblastiach sociálnej a zdravotnej starostlivosti a vzdelávania.

Neziskové organizácie môžeme deliť podľa viacerých hľadísk. Základným hľadiskom pri delení môže byť účasť štátu pri riadení neziskových organizácií. Jedná sa o organizácie štátne (vládne) a organizácie neštátne (súkromnoprávne). Mimovládne neziskové organizácie majú špecificky vymedzený okruh svojho pôsobenia. Štát ich podporuje pomocou finančných grantov a daňových úľav. Štát ich ale nemôže kontrolovať priamo lebo sa jedná o nezávislé organizácie. Majú vlastné kontrolné mechanizmy ale zároveň podliehajú verejnej kontrole. Mimovládne neziskové organizácie sú delené z pohľadu toho, či získavajú finančné prostriedky z doplnkovej činnosti ako je napríklad podnikanie. Tieto organizácie označujeme ako komerčné. Na druhej strane máme organizácie, ktoré sú prevažne závislé na daroch od iných osôb. Tieto organizácie bývajú viac zamerané na sociálne služby. Dozorná rada plní úlohu kontrolného orgánu neziskovej organizácie.

V Slovenskej republike máme štyri základné právne formy neziskových organizácií a tými sú združenia, verejnoprospešné organizácie, neinvestičné fondy a nadácie.

Združenie je najviac rozšírenou formou neziskovej organizácie. Vzniká registrovaním na Ministerstve vlády Slovenskej republiky. Ustanovuje ho zákon č. 83/1990 Zb. z 27. marca 1990 o združovaní občanov. Je právnickou osobou, ktorá združuje fyzické i

právnické osoby, koná vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť. Hlavným cieľom združenia je reprezentovať záujmy združujúcich osôb alebo môže mať za cieľ verejné záujmy akými sú školstvo, šport a ekológia. Základným zdrojom príjmov pre združenia sú 2-percentá z daní. Iné zdroje tvoria sponzoring, dary alebo príspevky od členov. Združenie môže vykonávať podnikateľskú činnosť v takom prípade ale musia byť takto nadobudnuté finančné prostriedky použité na rozvoj a chod združenia. Väčšina príjmov z činností združenia nepodlieha zdaňovaniu, ak však združenie má príjmy ktoré nie sú oslobodené od dane z príjmov, je povinné tento príjem zdaňovať. (Zákon č. 83/1990 Zb.)

Nadácia je stanovená *zákonom NR SR č. 34/2002 Z. z. z 18. decembra 2001 o nadáciách, ktorý nahradil zákon NR SR č. 207/1996 Z. z. o nadáciách*. Nadácia je účelové združenie majetku, ktorý slúži na podporu verejnoprospešného účelu. Je právnická osoba, zapisuje sa do registra nadácií, ktorý vedie Ministerstvo vnútra Slovenskej republiky. Verejnoprospešným účelom sa na účely tohto zákona sa rozumie najmä humanitárna pomoc pre skupinu osôb alebo jednotlivca, ktorí sú v ohrození života, prípadne potrebujú pomoc pri postihnutí živelnou pohromou, ochrana zdravia, ochrana práv detí a mladistvých, rozvoj a ochrana duchovných a kultúrnych hodnôt, realizácia a ochrana ľudských práv a iných humanitných cieľov, ochrana a tvorba životného prostredia, zachovanie prírodných hodnôt, rozvoj vedy, vzdelania, telovýchovy. (Zákon č. 34/2002 Z. z.)

Verejnoprospešné organizácie upravuje *zákon NR SR č. 213/1997 Z. z. z 2. júla 1997 o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby*. Všeobecné organizácie sú legislatívne pomenované ako neziskové organizácie, poskytujúce všeobecne prospešné služby. Podľa zákona „nezisková organizácia je právnická osoba založená podľa tohto zákona, ktorej predmetom činnosti je poskytovanie všeobecne prospešných služieb. Nezisková organizácia môže samostatne vo vlastnom mene a na vlastnú zodpovednosť vykonávať aj ďalšiu činnosť za účelom dosiahnutia zisku za predpokladu, že touto činnosťou dosiahne účelnejšie využitie svojho majetku a zisk z tejto činnosti v celom rozsahu použije na zabezpečenie všeobecne prospešných služieb“. Všeobecne prospešné služby sa poskytujú za vopred určených podmienok, sú prístupné pre všetkých užívateľov v rovnakom rozsahu v tej istej oblasti. Medzi všeobecne prospešné služby patria: poskytovanie sociálnych služieb poskytovanie zdravotnej starostlivosti, humanitárna starostlivosť, rozvoj a ochrana duchovných a kultúrnych hodnôt, doplnkové vzdelávanie detí a mládeže vrátane organizovania telesnej výchovy a športu pre deti a mládež, tvorba a ochrana životného prostredia. (Zákon č. 213/1997 Z. z.)

Neinvestičné fondy upravuje zákon NR SR č. 147/1997 Z. z. z 15. mája 1997 o *neinvestičných fondoch*. Fond je neziskovou právnickou osobou, ktorá združuje peňažné prostriedky určené na plnenie všeobecne prospešného účelu alebo individuálne určenej humanitárnej pomoci pre jednotlivca alebo pre skupinu osôb, ktoré sa ocitli v ohrození života alebo potrebujú naliehavú pomoc pri postihnutí živelnou pohromou. U fondov sa za všeobecne prospešný účel považuje: ochrana ľudských práv, ochrana a podpora zdravia, vzdelávania, rozvoj a ochrana duchovných hodnôt, ochrana a tvorba životného prostredia, zachovanie prírodných a kultúrnych hodnôt, rozvoj sociálnych služieb. (Zákon č. 147/1997 Z. z.)

Zdroje financovania

V oblasti tretieho sektora poznáme dve základné formy financovania. Prvou formou je inštitucionálne financovanie, ktoré sa používa pri neziskových organizáciách ktoré zriadil štát. Druhou formou je účelové financovanie, ktoré sa aplikuje pri neštátnych neziskových organizáciách. Pri takejto forme financovania sa požaduje spoluúčasť organizácie na financovaní kde darca poskytne okolo 70-percent celkových nákladov.

Medzi základné princípy financovania tretieho sektora na Slovensku môžeme zaradiť:

- **Viaczdrojovosť** znamená financovanie neziskovej organizácie z viacerých na sebe nezávislých zdrojov. Viaczdrojovosť pomáha organizácií vyhnúť sa negatívnym dôsledkom pri potencionálnom prerušení financovania jedného zo zdrojov. Dôležitým faktorom pri tomto type financovania je si zabezpečiť minimálne jeden stabilný finančný zdroj. Ďalším dôvodom je, že externí darcovia nie sú schopní a ochotní uhradiť sami celé náklady na projekt a vyžadujú aby organizácia na svoje fungovanie zabezpečila ďalšie zdroje financovania. Hovoríme pritom o spolufinancovaní projektov.
- **Samofinancovanie** znamená získavanie nefinančných aj finančných zdrojov vlastnou činnosťou. Organizácia môže generovať príjmy vlastnou činnosťou – predajom služieb, výrobkov, finančnými investíciami, členskými príspevkami od svojich členov. (Hrášková, 2012)
- **Fundraising (získavanie zdrojov)** – aktívna činnosť neziskových organizácií zameraná na získavanie vonkajších zdrojov. Potreba a dôležitosť fundraisingu stojí hlavne na prežití, rozvoji a udržateľnosti organizácie. Predpokladom úspešného fundraisingu je prepracovaný fundraisingový plán ktorý musí obsahovať

prepracovanú stratégiu a ciele projektu, identifikáciu potencionálnych darcov, relevantné finančné informácie. Tieto aktivity sa spoliehajú na dobročinnosť oslovovaných darcov. Výsledkom fundraisingu je získanie nevyhnutných zdrojov ako sú napríklad vecné dary, know-how, dobrovoľnícka práca. (Hrášková, 2012)

- **Hospodárenie s cudzími zdrojmi** – v prípade, ak nezisková organizácia nezískava financie pomocou samofinancovania a teda nemá vlastné zdroje príjmov tak sa dá povedať, že organizácia disponuje primárne prostriedkami od jej darcov. V takomto prípade musí mať daná organizácia schopnosť preukázať spôsob, akým efektívne hospodári s cudzími zdrojmi. Ak sa organizácii podarí získať podporu nejakého darcu pre svoj projekt a ten sa rozhodne ho financovať, takto poskytnuté prostriedky sú často účelovo viazané. To znamená, že sa môžu použiť iba v súlade so schváleným projektom a jeho navrhnutým rozpočtom. Darované prostriedky je možné použiť aj na iný projekt v prípade ak s tým darca súhlasí. Týmto spôsobom dokáže darca kontrolovať organizáciu. Je preto nevyhnutné aby bol darca informovaný o čerpaní a použití ním poskytnutých prostriedkov. Tým sa zvyšuje dôveryhodnosť a dobré meno organizácie, ako aj transparentnosť jej pôsobenia. Darcovia môžu byť aj obchodné spoločnosti, buď formou sponzoringu alebo darovaním. Tieto dva pojmy je potrebné rozlíšiť. Dar je voľný, neviazaný a predáva sa zmluvou o darovaní. Sponzoring je obchodný vzťah medzi poskytovateľom financií alebo zdrojov, na oplátku môžu byť poskytnuté práva asociácie ktoré môžu byť komerčne využité. Jedná sa teda o sponzorované predmety alebo služby za dohodnutú protislužbu.

2 CIEĽ, METODIKA PRÁCE A METÓDY SKÚMANIA

V bakalárskej práci sme si určili ako cieľ definovať kontrolný systém Slovenskej republiky. Z dôvodu rozsahu práce sme sa primárne zamerali na oblasti verejného a tretieho sektora. Pred písaním práce sme si zhromažďovali poznatky zo zákonov, knižnej literatúry, časopiseckých zdrojov a zdrojov dostupných na internete, ktoré sme následne spracovali do uceleného textu. Pri písaní práce sme využili rôzne metódy skúmania ako je syntéza, analýza a komparácia.

V praktickej časti práce sme sa sústredili na analýzu kontrolnej činnosti NKÚ SR v posledných rokoch. NKÚ na svojej webovej stránke ponúka službu pomocou ktorej je možné informovať sa o výsledkoch vykonanej kontroly podľa údajov z Kontrolórskeho informačného systému NKÚ SR. Svoje úsilie sme sústredili na analýzu dvoch kontrolných akcií. V analytickej časti práce využívame vlastnú dedukciu a analýzu, ktorá vychádza z pravdivých informácií. V prípade prvej kontrolnej akcie sme zanalyzovali neefektívne zaobchádzanie s pohľadávkami v hlavnom meste Slovenskej republiky, pri ktorom mesto Bratislava prišlo o finančné prostriedky v hodnote 50 miliónov eur. V prípade druhej kontrolnej akcie sme skúmali správu prebytočného majetku v réžii Ministerstva vnútra SR a projekt optimalizácie procesov verejnej správy.

3 VÝSLEDKY PÁČE A DISKUSIA

3.1 Kontrolné zistenia v SR v ostatnom období a jej dôsledky/závery.

3.1.1 *Systém práce s pohľadávkami v meste Bratislava*

Hlavné mesto SR Bratislava je významným subjektom verejnej správy a verejného záujmu. Podľa zákona o hlavnom meste SR Bratislava je právnickou osobou, ktorá za podmienok ustanovených zákonom samostatne hospodári s vlastným majetkom, s vlastnými príjmami a s majetkom, ktorý jej bol zverený. Spomedzi všetkých miest SR spravuje najväčší objem majetku cca 2 mld. eur a hospodári s ročným rozpočtom cca 300 mil. eur. Podľa zákona o účtovníctve je hlavné mesto povinné účtovať o stave a pohybe majetku, záväzkov, výnosoch, nákladoch, príjmoch a výdavkoch, výsledku hospodárenia a zostaviť účtovnú závierku. Tú tvorí súbor výkazov zostavených k poslednému dňu účtovného obdobia – Súvaha, Výkaz ziskov a strát a Poznámky. Účtovná závierka má poskytovať verný a pravdivý obraz o skutočnostiach, ktoré sú predmetom účtovníctva a o finančnej situácii účtovnej jednotky.

Kontrola NKÚ zistila že účtovné závierky hlavného mesta, zostavené za roky 2016 až 2018, neposkytovali hodnoverné, preukazné a úplné informácie o skutočnostiach, ktoré boli predmetom účtovníctva. V účtovníctve hlavného mesta boli vedené daňové pohľadávky, vznikajúce z miestnych daní a poplatkov (daň z nehnuteľnosti, z užívania verejného priestranstva, z ubytovania, z poplatku za komunálne a drobné stavebné odpady a iné), nedaňové pohľadávky, najmä z predaja a prenájmu pozemkov, budov a iné pohľadávky. V preverovanom období tvorili pohľadávky približne 5-percentý podiel na celkovom majetku a približne 20 až 25- percentný podiel na obežnom majetku hlavného mesta. Viac ako 50 percent z celkového objemu pohľadávok hlavného mesta, čo v období kontroly predstavovalo približne 50 miliónov eur, tvorili pohľadávky bez identifikovaného dlžníka. K preverovaným pohľadávkam nebola vo viacerých prípadoch vypracovaná žiadna agenda, respektíve evidencia o obsahu spisu, v mnohých prípadoch chýbali aj doklady, konkrétne originály zmlúv, ich dodatky, protokoly o odovzdaní majetku, rozhodnutia, výzvy a súdne podania. K pohľadávkam boli vytvorené opravné položky vo výške 100 % ich hodnoty. V kontrolovanom období hlavné mesto nevykonávalo dôslednú analýzu pohľadávok a pri tvorbe opravných položiek k pohľadávkam neuplatnilo zásadu opatrnosti. Zanedbanie

povinnosti pri správe svojho majetku, porušenie zákona o majetku obcí, štatútu hlavného mesta ako aj vnútorných predpisov bolo zistené vo viacerých prípadoch premlčania nedaňových pohľadávok (najmä z predaja alebo prenájmu majetku mesta) a ich následného odpisu bez preukázania úkonov vedúcich k ich vymoženiu. Kontrola zistila že Systém práce s pohľadávkami hlavného mesta bol neefektívny a neúčinný. Pri vymáhaní pohľadávok neboli využité všetky právne prostriedky na včasné uplatnenie práv a oprávnených záujmov hlavného mesta pred príslušnými orgánmi.

Hlavné mesto si v kontrolovanom období neplnilo jednu zo svojich základných zákonných povinnosti, stanovených v zákone o majetku obcí i v štatúte hlavného mesta, ktorou je povinnosť majetok zveľaďovať, chrániť a zhodnocovať. V hlavnom meste absentuje efektívny a účinný systém finančného riadenia a vnútornej kontroly, najmä zo strany vedúcich zamestnancov. Neriešenie kontrolou zisteného stavu by mohlo byť spojené s rizikom negatívneho vplyvu na výšku disponibilných finančných zdrojov a stav majetku potrebných na plnenie zákonných povinností a úloh hlavného mesta. (Mistrík 2020a)

3.1.2 Verejné prostriedky a majetok štátu v správe MV SR

Ministerstvo vnútra SR ako ústredný orgán štátnej správy patrí medzi rezorty ktoré v Slovenskej republike spravujú najväčší objem finančných prostriedkov a majetku štátu. Do kompetencií ministerstva vnútra patria okrem iného aj ochrana ústavného zriadenia, bezpečnosť osôb a majetku, ochrana hraníc a všeobecná vnútorná správa. V období rokov 2017 až 2019 sa NKÚ SR v rámci kontrolnej akcie s názvom „Verejné prostriedky a majetok štátu v správe MV SR“ venoval prevereniu efektívnosti, účelnosti a hospodárnosti použitia verejných prostriedkov rezortom vnútra. V rámci kontrolnej činnosti kontrolóri skúmali predovšetkým nakladanie s prebytočným nehnuteľným majetkom a nehospodárne uzatváranie zmlúv na externé poradenské služby. Kontrolóri sa zamerali na kontrolu súladu pri ktorej sa preveruje dodržanie všeobecne záväzných predpisov.

Kontrola odhalila že správca prebytočného majetku štátu s týmto majetkom dlhodobo nenakladal, čo malo za následok zníženie finančnej hodnoty majetku. V iných prípadoch nebol dodržaný zákonný postup alebo bol tento proces časovo aj finančne neefektívny. Ako príklad sa dá uviesť administratívna budova v Detve ktorú ministerstvo prevzalo pri reforme ESO a ktorej obstarávacía hodnota bola 2,2 milióna eur. Následne

v roku 2018 kedy ministerstvo rozhodlo o prebytočnosti budovy tvorila jej hodnota len 27,5 percenta obstarávacej ceny.

Ďalším paradoxne neefektívnym projektom Ministerstva vnútra je národný projekt s názvom Optimalizácia procesov vo verejnej správe. Ministerstvo vnútra SR ktoré bolo určené ako gestor reformy verejnej správy na základe kompetenčného zákona, zákonov súvisiacich s reformou ESO, a z uznesenia vlády, uzavrelo v roku 2017 rámcové dohody so šiestimi rôznymi poskytovateľmi na audítorské, respektíve poradenské služby v celkovej hodnote 12,6 miliónov eur . Predmetom zmlúv boli služby poskytujúce odborné stanoviská, vypracovanie podkladov pre podporu reformy verejnej správy, vypracovanie štúdií a poskytnutie poradenských a konzultačných služieb. Na procese optimalizácie verejného sektora ktoré malo vykonávať ministerstvo vlastnými kapacitami teda neprimerane profituje súkromný sektor, hospodárenie s vynakladanými finančnými prostriedkami sa dá teda pokladať za neefektívne a nehospodárne.

Na základe podrobnej analýzy kontrolnej činnosti NKÚ SR je zjavné, že kontrolné mechanizmy Slovenskej republiky nie sú dostačujúce. Kontrolná činnosť pravidelne odhaľuje medzery v hospodárení s finančnými prostriedkami a častom nedodržiavaní zákonného postupu. V prvej časti sme sa stretli s nevymáhaním pohľadávok v hodnote 50 miliónov eur ktoré mohli byť použité pri riešení bytovej situácie, rekonštrukcií ciest alebo pomôcť pri riešení nedostatku materských škôl v hlavnom meste. V druhej polovici praktickej časti práce sme pri analýze kontroly Ministerstva vnútra SR znovu zistili nedostatky pri neefektívnom hospodárení s majetkom štátu, ktoré malo za následok razantný pokles jeho hodnoty. A neefektívne plnenie projektu optimalizácie procesov verejnej správy, ktoré namiesto ministerstva vypracúvajú predražené súkromné poradenské spoločnosti. (Mistrík, 2020b)

ZÁVER

Cieľom našej bakalárskej práce bolo charakterizovať tematiku kontrolnej činnosti na území Slovenskej republiky. V prvej časti práce sme definovali pojem kontrola a jej rôzne formy a druhy ktoré sme podložili odbornou literatúrou.

V nasledujúcej časti bakalárskej práce sme popísali kontrolnú činnosť vo verejnom sektore kde sme bližšie popísali a rozlíšili pojmy ako verejný sektor, verejná správa a samospráva, ktorým sme sa neskôr v bakalárskej práci venovali aj podrobnejšie. Vychádzali sme pri tom zo zákonov, vnútorných prepisov a smerníc, odbornej literatúry a internetových zdrojov.

Tretia časť bola venovaná definovaniu tretiemu sektoru v Slovenskej republike a jeho základnému deleniu. Popísali sme spôsoby financovania neziskových organizácií a ich činnosť na území Slovenskej republiky.

Pre správne fungovanie kontrolného mechanizmu je dôležitá dôslednosť, odbornosť pracovníkov ale aj správne nastavené sankčné opatrenia. Systém fungovania organizácií vo verejnom, treťom aj súkromnom sektore sa neustále vyvíja a preto je dôležité, aby sa kontrolné mechanizmy tomuto vývoju neustále prispôbovali. Najdôležitejšou súčasťou kontrolnej činnosti je vyvodenie dôsledkov pri odhalení nedostatkov a vypracovanie plánu na ich odstránenie. V poslednej kapitole sme sa venovali analýze kontrolnej činnosti Najvyššieho kontrolného úradu Slovenskej republiky. Bližšie sme preskúmali dve kontrolné akcie a zanalyzovali ich priebeh a výsledok. V oboch prípadoch kontrolná činnosť NKÚ SR odhalila neefektívne a neekonomické vynakladanie s finančnými prostriedkami.

ZOZNAM POUŽITEJ LITERATÚRY

BENČO, J. - KAMOĎA, J. - NEMEC, J. *Kontrola vo verejnom sektore*. Banská Bystrica : Univerzita Mateja Bela, 2001. 108 s. ISBN 80-8055-517-6.

BEŇOVÁ, E. - NEUBAUEROVÁ, E. *Ekonomika verejného sektora*. Bratislava : Merkur, 2007. 12 s. ISBN: 978-80-89143-48-1.

CIBÁKOVÁ, V. *Ekonomika verejného sektora*. Bratislava : IURA EDITION, 2012. ISBN 978-80-8078-473-7.

GUTTEN, R. *Kontrola rizika v samospráve SR*. Banská bystrica, 2011. Diplomová práca. Bankovní institut vysoká škola Praha, Katedra financií a účtovníctva.

HBU. n.d. O činnosti hlavného banského úradu. In: *Hbu.sk* [online]. [cit. 2022-04-14]. Dostupné z: <https://www.hbu.sk/sk/Identifikacia-organizacie/O-cinnosti/Hlavny-bansky-urad.alej>

HRÁŠKOVÁ, D. *Verejná správa: školy, úrady, obce, kultúra, zdravotníctvo, rozpočtové, príspevkové, neziskové organizácie*. Žilina: Poradca, 2012. ISSN 1337-0448.

HITTMÁR, Š. *Manažment*. Žilina : Žilinská univerzita, 1997.

KRÁČMAR, J. - ORAVSKÝ, P. - ZIMMERHAKL, P. *Kontrola*. Bratislava : Ekonóm, 2005. ISBN 80-225-2029-2.

KÚTIK, J. - MRVA, J. *Verejná správa*. Trenčín : Trenčianska univerzita Alexandra Dubčeka, 2005. 118 s. ISBN 80-8055-387-4.

MACHAJOVÁ, J. a kol. *Všeobecné správne právo III*. 2009. 238 s. ISBN 978- 80-89363-36-0.

MEDVEĎ, J. a kol. *Verejné financie*. Bratislava : SPRINT, 2005. 234 s. ISBN 80-89085-32-2.

MISTRÍK, K. Záverečná správa: Účtovné závierky hlavného mesta SR Bratislava. In: *Nku.gov.sk* [online]. Bratislava, 2020a [cit. 2022-01-29]. Dostupné z: <https://www.nku.gov.sk/documents/10157/0e4ff57a-96bc-4507-b7e1-cfed4f8b70af>

MISTRÍK, K. Správa o výsledku kontroly 2020: Verejné prostriedky a majetok štátu v správe MV SR. In: *Nku.gov.sk* [online]. Bratislava, 2020b [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: <https://www.nku.gov.sk/documents/10157/2022aeaa-5a20-410f-8eee-eefb4b2f4a74>

MV. Satelitný účet za MNO - štúdia uskutočniteľnosti vypracovaná. In: *Minv.sk* [online]. 20. 12. 2017 [cit. 2022-05-01]. Dostupné z: https://www.minv.sk/?ros_vsetky-spravy&sprava=satelitny-ucet-za-mno-studia-uskutocnitelnosti-vypracovana

NEMEC, J. a kol. *Kontrola ve veřejné správě*. Praha : Wolters Kluwer, 2010. 160 s. ISBN 978-80-7357-558-8.

NEUBAUEROVÁ, E. - BELIČKOVÁ, K. *Nástroje ekonomiky verejného sektora*. Bratislava : Vysoká škola ekonómie a manažmentu verejnej správy v Bratislave, 2005. ISBN 80-8083-187-4.

NKU. 2012. Všeobecne o kontrole NKÚ SR. In: *Nku.gov.sk* [online]. Akt. 16. 04. 2018 [cit. 2022-02-17]. Dostupné z: <https://www.nku.gov.sk/vseobecne-o-kontrole-nku-sr>

NKU. 2021. Brožúra NKU. In: *Nku.gov.sk* [online]. [cit. 2022-03-11]. Dostupné z: https://www.nku.gov.sk/documents/10157/1153463/Brozura_NKU_aktualizacia2021.pdf

OLÁH, M. *Interný audit vo verejnej správě*. Bratislava : Sprint dva, 2008. ISBN 978-80-969927-2-0.

OLÁH, M.- ŠIDELSKÝ, Ľ.- CIBÁK, L. *Finančná kontrola*. Bratislava : Merkury, 2009. 260 s. ISBN 978-80-89143-98-6.

OLÁH M. - ŠIDELSKÝ Ľ. - CIBÁK Ľ. *Finančná kontrola*. Bratislava : Sprint dva, 2011. 240 s. ISBN 978-80-89393-40-4.

PEKOVÁ, J. *Veřejné finance, úvod do problematiky*. 4. vydání. Praha : ASPI, 2008.

PEKOVÁ J. - PILNÝ J. *Veřejná správa financie*. Praha : Codex Bohemia, 1998. ISBN 80-86395-21-9.

Poslanie a postavenie úradu. In: *Puncovyurad.sk* [online]. n.d. [cit. 2022-02-13]. Dostupné z: <https://puncovyurad.sk/profil-puncoveho-uradu/>

Postavenie SOI. In: *Soi.sk* [online]. [cit. 2022-02-15]. Dostupné z: <https://www.soi.sk/sk/SOI/Postavenie-SOI.soi>

REKTOŘÍK, J. *Ekonomika veřejného sektoru*. Brno : Masarykova univerzita v Brne, 2004. 15s. ISBN 80-210-3330-4.

SABAYOVÁ, M. - PRESPERÍNOVÁ, M. *Ekonomika a financie verejného sektora*. Bratislava : APZ, 2018. 218 s. ISBN 978-80-8054-776-9.

Stručný prehľad vývoja územného a správneho členenia Slovenska. [online]. Bratislava : Ministerstvo vnútra SR, sekcia verejnej správy, 2007 [cit. 2022-01-28]. Dostupné z: <https://www.minv.sk/?strucny-prehľad-vyvoja-uzemneho-a-spravneho-clenenia-slovenska>

ŠKULTÉTY, P. *Verejná správa a správne právo*. Bratislava : Veda, vydavateľstvo Slovenskej akadémie vied, 2008. 204 s. ISBN 978-80-224-1023-6.

ŠKULTÉTY, P. a kol. *Správne právo hmotné – všeobecná časť*. Bratislava : VO PRAF UK, 2005. 223 s. ISBN 80-7160-205-1.

Zákon č. 128/2002 Z. z. *o štátnej kontrole vnútorného trhu vo veciach ochrany spotrebiteľa a o zmene a doplnení niektorých zákonov* z 15. februára 2002

Zákon č. 147/1997 Z. z. *o neinvestičných fondoch a o doplnení zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 207/1996 Z. z.* z 15. mája 1997

Zákon č. 165/2008 Z. z. *ktorým sa mení a dopĺňa zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení zákona č. 618/2004 Z. z. a o zmene a doplnení niektorých zákonov* z 2. apríla 2008

Zákon č. 213/1997 Z. z. *o neziskových organizáciách poskytujúcich všeobecne prospešné služby* z 2. júla 1997

Zákon č. 261/2006 Z. z. *ktorým sa mení a dopĺňa zákon Národnej rady Slovenskej republiky č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov a o zmene zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 350/1996 Z. z. o rokovacom poriadku Národnej rady Slovenskej republiky v znení neskorších predpisov* z 20. apríla 2006

Zákon č. 302/2001 Z. z. o samospráve vyšších územných celkov (zákon o samosprávnych krajoch) zo 4. júla 2001

Zákon č. 303/2001 Z. z. o voľbách do orgánov samosprávnych krajov a o doplnení Občianskeho súdneho poriadku zo 4. júla 2001

Zákon č. 34/2002 Z. z. o nadáciách a o zmene Občianskeho zákonníka v znení neskorších predpisov z 18. decembra 2001

Zákon č. 369/1990 Zb. o obecnom zriadení zo 6. septembra 1990

Zákon č. 39/1993 Z. z. o Najvyššom kontrolnom úrade Slovenskej republiky z 19. januára 1993

Zákon č. 416/2001 Z. z. o prechode niektorých pôsobností z orgánov štátnej správy na obce a na vyššie územné celky z 20. septembra 2001

Zákon č. 44/1988 Zb. o ochrane a využití nerastného bohatstva (banský zákon) z 19. apríla 1988

Zákon č. 502/2001 Z. z. o finančnej kontrole a vnútornom audite a o zmene a doplnení niektorých zákonov 18. októbra 2001

Zákon č. 575/2001 Z. z. o organizácii činnosti vlády a organizácii ústrednej štátnej správy z 12. decembra 2001

Zákon č. 83/1990 Zb. o združovaní občanov z 27. marca 1990

Zákon č. 94/2013 Z. z. o puncovníctve a skúšaní drahých kovov (puncový zákon) a o zmene niektorých zákonov z 19. marca 2013

Zásady kontroly. In: *Soi.sk* [online]. [cit. 2022-02-20]. Dostupné z: <https://www.soi.sk/sk/SOI/zasady-kontroly.soi>